

Daýyma ynandym-da... / satiriki hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Satiriki hekaýalar

написано kitapcy | 23 января, 2025

Daýyma ynandym-da... / satiriki hekaýa DAÝYMA YNANDYM-DA...

Tomus öýlenen gul ýaly, ýeri, egniňdäki penjegiň nämäň görgüsi diýsene?! Ýa öňki yssyny az görýäňmi?! Ýo-ýok, beýdip siz Gaty Gowşakowy utandyryjak bolmaň, penjegiň nämä gerekdigini onuň özi gowy bilýär. Hiç ýerde-de içip ötägitmeli taýýar aş ýok, ýeňiš üçin göreşmeli. Häzir onuň gara der bolup horlanyp duranyna seretmäň, soňunyň hözirine bakyň. Bolmanda-da kışmiş iýseň çöpo bolýar ahyryn. Näme, Gaty Gowşakow indi şonam bilmeýändir öýdýärsiňizmi. Ynha, ol haý diýmän giriş ekzamenine barar, şonda bu penjegiň bitirjek oýny köpdür, oña özüňem göz ýetirersiň. Hawa, onuň her jübüsü giden bir taryh ahyryn!

Gaty Gowşakow pişij basyyny edip, işigiň agzyna bardy. Gapy gulagyny tutup diňsirgendi, hiç zat eşitmedi. Onýanca kimdir biri aňyrdan atylan ok ýaly zymdyrylyp çykdym ol begenjinden gözüne urlan ýaly gygyrdu.

– Bäşlik aldym, adamlar, başlık!

Gaty Gowşakow çilik ýaly galan maňlaýyny tutup, gahar bilen ýaňkynyň yzyndan seretdi, oňa näler gygyny pürkesi geldi. Ýone ol eýýäm honda barýardy, onuň ökjesi ýere degenokdy. Gaty Gowşakow burnuna salybrak hüñürdedi.

– Mysalaň başyňy iýsin. Bäşlik alan bolsaň ýa tanşyň bardyr, ýa-da... Näme, indi bu adamlar şonam bilmeýändir öýdýäňmi, Ynha, başlijegi özümizen kakarys, nesip etse.

Onýanca klasdan mugallymyň gyryljak sesi eşidildi.

– Hany, ýene-de kim koridorda, girsin.

Gaty Gowşakow ogurlykda tutulan ýaly ýalt-ýult edip töweregine seretdi. Onuň nazaryna hiç kim ilmedi. Diýmek, ekzamene girmedik onuň ýeke özi bolup galypdyr-da. Onda näme, ýaýdanjyrap durmaga wagt ýok. Girmeli. Gaty Gowşakow içinden

nämedir bit zatlar sanaşdyrdy. Guş tutjak ýaly bukdaklap ýöredi. Mugallymyň alkymyna dykylyp bardy-da, ardynjyrady.

– Ähä-ä-hä. Salam, ýoldaş professor Aman Nuryýewiç! – diýip, ol elini owkalaşdyrdy. Onuň kiçijik gözleri ýeserlik bilen oýnaklady. Guran hilesiniň netijesine howlukdy.

Gaty Gowşakowyň toruna düşen zat bolmady. Mugallym geň galyjylyk bilen başyny galdyrda, garşysynda iki bükleм bolup duran oglana čiňerilip seretdi. Başyny ýaýkady.

– Bagışlaň, men entek professor däl. Onsoňam, ekzamen bermäge gelen bolsaňyz, hany bilet çekiň-de hol ýerik geçip oturyň – diýip, mugallym elini yza uzatdy.

Gaty Gowşakow göwünsizlik bilen ýaýrap ýatan biletlere seretdi. Onuň häzirki ikirjiňläp durşy göýä diýersiň ol elini içi mör-möjekli garaňky bir gowaga sokjak ýalydy. Nähili eýmenç! Gözünü ýumdy. Onuň öñe uzan sag eli çalaja sandyrady. Barmaklary bilen dörjeşdirip bir kagyzy çekdi. Mugallym saklanyp bilmedi.

– Ýoldaş Gowşakow, bu baha goýulýan wedomosty soň özüm dolduraryn. Siz bilet çekiň – diýip, ol abituriýentiň eline ýapyşdy.

Gowşakow ýalpa gözünü açdy. Eden hereketi üçin ol ullakan müýnürgäp durmady. Ýylgyryp mugallymyň ýüzüne seretdi. Soňra çeken biletiniň nomerini aýtdy-da, görkezilen ýere geçip oturdy. Biletiň yüzündäki soraglary öwran-öwran okady. Nämedir bir zatlat hasaplaşdyrda, kostýumynyň sag jübüsine elini sokdy. Onuň eli jübüsinde-de bolsa, iki gözü mugallymdady.

Aman Nuryýewiç ýerinden turdy. Klasyň içine bir öwrüm etdi. Gaty Gowşakowyň ýanyна baryp saklandy.

– Soraglarynyz düşnüklimi, ýoldaş Gowşakow – diýip, ol sypaýyçylyk bilen sorady.

Gowşakow näme jogap berjegini bilmän gözünü tegeledi. Jübülerine ynamy bolmansoň çaltrak mugallymy ýanyndan giderjek bolup «hawa» diýen äheňde başyny atdy, ýuwdundy. Mugallymyň aýrylaryna mähetdel ol sag jübüsinden bir kagyzy sogrup aldy. Ony okap başyny ýaýkady. Be, ikinji jahan urşy haýsy jübümde bolmalyka diýip pikirlendi. Ol ýene-de sermendi. Gowşakow mugallymdan duýduryş aldy. Aljyrap gara dere batan Gaty

Gowşakow gorsanyp, wagtyň nähili geçeninem bilmedi. Oña-da gezek geldi.

– Aýdyberiň, ýoldaş Gowşakow, iki gulagym sizde, diňleýän – diýip, mugallym äýnegini düzedișdirdi.

Gowşakow ýeriň giňinde berlen maslahata eýerip ýöne durmazlyga çalyşdy. Ol ynamly gürledi:

– Ýoldaş mugallym, umuman, uruş diýilýän zat gowy zat däl. Onda ölüm-ýitim, ýukan-ýumranlyk diýseň köp bolýar. Ynha, häzir ikinji jahan urşu hakynda gürrüň etmeli welin, birhili gynanyp bokurdagym dolup, aýtjak zadymam aýdyp bilemok...

Gowşakow hamsykdy. Sähel ýüregi ýukalyk etseň ol özüňem aglatjakdy. Gowşakow jalbarynyň jübüsine elini sokdy. Elýaglygy bilen bile bir topar ýüzi ýag garynjasy ýaly owunjak hatly kagyzlar sogrulyp çykdy. Pişme seçelenen ýaly seçelenip gitdi. Gowşakow nätjegini bilmän aljyrady, aşak egildi. Nämäñ-nämedigine anyk göz ýetiren mugallym Gowşakowy ýene-de bir gezek synamakçy boldy.

– Kagylary ýygňajak bolup azara galyp oturmaň. Siz ýöne meniň soraglaryma jogap beräyiň.

«Dogrudanam, daýym aýdypdyr öýdýän, ýogsam bu häzir yzyma it salyp meni kowardy ahyryn» diýip, Gaty Gowşakow içini geplettdi. Bu ynam onda aýratyn bir güýç döretti. Ekezlendi.

– Bilmeýän zadyňyz bolsa soraberiň, ýoldaş mugallym – diýip, ol ýüzüni sypady.

Mugallym gaharlanjak boldy. Syr bildirmedi. Onuň sesi sypaýyçylykly çykdy:

– Beýik Watançylyk urşy haçan başlandy we onuň sebäpleri nämeden ybarat?

– Ýoldaş mugallym, men-ä o döwürde ýokdum. Onsoň öz gözün bilen görmedik zadyň hakynda pylan zat diýip dursaň birhili, gelşiksiz bolýa. Urşuň başlanmagynyň sebäbi bolsa hemme kişi üçin düşnükli. Bizde çigit ýalyjak-da günä ýok, nemesler nebsine haý diýibilmändirler...

Aman Nuryýewiç Gowşakowyň sözünü böldi:

– Bilmeseňiz ýeke agyz bilemok diýiň. Size iň soňky sorag. Ýoldaş Gowşakow, siz ynha kolhozda ýasaýaňyz, belki, kolhoz gurluşygy we onuň ähmiýeti barada bir zatlar aýdyp

bilersiňiz?!

Gowşakow özüniň öñki beren jogabyndan mugallymyň göwni suw içendir öýtdi. Ol ýene-de warsaky gürrüňler bilen sypjak boldy. Çyna berimsiz edip gürledi.

– Wah, kolhoz hakda näme diýseň bärden gaýdýar. Ýoldaş mugallym, özüňiz kolhozda ýasamaýanlygyňyz üçin bilýän dälsiňiz, kolhoz diýilýän bir gözli çeşme-laý! Az-owlak zadyňy bilenogam. Ynha, ýönekeýje bir mysal. Meň agam kolhozda bakjaçylyk brigadiri. Geçen bazar günü bir maşyn gawun alyp geldi teke bazarynda kilesini kyrk köpükden ýere degirmän aldylar. Az salymda dünýäň puly boldy duruberdi. Bu ýöne iň bärkijesi. Umuman, kolhozy oñaryp gurupdyrlar. Men-ä özümem okuwa girip sag-aman gutarsam, şäherde ýekeje günem durjak däl, oba tarap ýeňsäni el ýaly edäýjek...

Gowşakowyň ýapa degmeýän boş gürrüňlerine Aman Nuryýewiçiň pisindi oturmady. Näçe giňlik etjek bolsa-da bolmady. Onuň sesi sandyrap çykdy.

– Ýoldaş Gowşakow, juda gowşak taýýarlanypyňyz. Bilyän zadyňyz ýok. Gowusy indiki ýyl geläyiň.

Aman Nuryýewiç zatlaryny ýygnaşdyryp, turmak bilen boldy. Gaty Gowşakow boýunun burup ýalbardy.

– Ýoldaş mugallym, öten ýyl gelemde-de häzirkiňiz ýaly indiki ýyl geläyiň diýipdiňiz ahyry. Indi bir beý diýmeseňizzläň... Ýoldaş mugallym, haýış edýän, daýymam...

Aman Nuryýewiç eýýäm işigiň agzyna barypdy. Ol Gowşakowyň gürrüňine güljeginem bilmedi, gaharlanjagymam. Boýurganyp duran Gowşakowa ciňerilip seretdi-de:

– Indiki ýyl geleniňizde ýöne gelmän, oñatja taýýarlanyp geliň, düşünüklimi?! – diýip, ol çykyp gitdi.

Gaty Gowşakow mugallymyň yzyndan seredip durşuna hüñürdedi:

– Ekzamene geleňde ýöne gelmeli däldigini-hä öñem bilýädik-le. Daýyma ynandym-da...

Täçmämmet JÜRDEKOW. Satiriki hekaýalar